Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) MAŁA POHULANKA 10—7.

Nr. Wilno, dnia 26 lutego 1935 r. 1233.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Dokoła Ententy Bałtyckiej.

"Liet.Aidas" Nr.45 z dn.23.II.35 r. w artykule wstępnym p.t. "Co nas zbliża" pisze o współpracy trzech państw bałtyckich i zastanawia się nad zagadnieniem, co łączy państwa bałtyckie. Jako odpowiedź "Liet.Aidas" przytacza artykuł estońskiego pisma "Paevaleht", które w związku z 17-tą rocznicą niepodległości Estonji pisze o Entencie Bałtyckiej. "Paevaleht" oświadcza, iż zasługi Litwy przy zawieraniu umowy bałtyckiej były większe, niż Estonji lub Łotwy. W obecnej sytuacji politycznej Litwa więcej była zainteresowana w tej sprawie. Jednakże Estonja i Łotwa rozumieją, iż możliwą jest tylko wspólna egzystencja trzech państw bałtyckich. Gdyby zginęło jedno z tych trzech państw, zginęłyby i dwa pozostałe. Byłoby mylnem, gdyby Estonja i Łotwa, określając swą sytuację, jako bardziej pomyślną, wyciągnęłyby z tego jakieś wnioski, dotyczące Ententy. Wszystkie trzy państwa w miarę swych możności obowiązane są nieść sobie wzajemnie pomoc zarówno radą, jak i pracą. Na zakończenie "Liet.Aidas" pozdrawia Estonję i składa jej najlepsze życzenia w związku z estońskiem świętem narodowem.

Kronika.

Obchód estońskiego święta narodowego na uniwersytecie kowieńskim. "Liet. Aidas" Nr.44 z dn.22.II.35 r. donosi, iż powstała niedawno korporacja akademicka Fraternitas Baltiensis, akademickie t-wo jedności bałtyckiej "Baltia" oraz chór akademicki uniwersytetu kowieńskiego w dniu 25.II.35 r. organizuje na uniwersytecie kowieńskim obchód estońskiego święta niepodległości. W czasie obchodu przemawiać będą rektor uniwersytetu kowieńskiego prof.Roemer, poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny Estonji w Kownie p.Leppik,. i profesor Żalkauskas.-

Obchód estońskiego święta niepodległości w Radjo Kowieńskiem. Radjo Kowieńskie z 24.II.35 r. Streszczenie: W związku z przypadającą na dzień 24 lutego 17-tą rocznicą niepodległości estońskiej Radjo Kowieńskie nadało obchód uroczystości estońskich z Kowna. Rozgłośnia kowieńska na wstępie nadała transmisję obchodu z Ogródka Muzeum Wojskowego w Kownie, w którym wzięli udział członkowie rządu, generalicja oraz delegacja estońska na czele z estońskim ministrem Rolnictwa Talkiem. Przemawiał szef oddziału sanitarnego litewskiego Sztabu Generalnego gen.Nagewiczus, który, scharakteryzowawszy pokrótce historję narodu estońskiego, oświadczył, iż Estonja w przeszłości nieustannie była objektem napaści państw obcych. Następnie gen.Nagewiczus zobrazował estońskie walki o niepodległość i życzył narodowi estońskiemu pomyślnego rozwoju i szczęśliwej niepodległej egzystencji. Następnie głos zabrał estoński min.Rolnictwa Talk, który podziękował gen.Nagewiczusowi oraz wszystkim zebranym za udział w obchodzie święta estońskiego. W dalszym ciągu w ramach chwilki wojskowej przemawiał płk.Łaurinaitis, który mówił o walkach wojsk estońskich z bolszewikami oraz z landwerą niemiecką. Reszta obchodu poświęcona była muzyce i pieśniom estońskim.-

"Diena" o nieoficjalnych rokowaniach polsko-litewskich. "Diena" Nr.8 z dn.24.II.35 r. w korespondencji p.t. "Łotwa i Estonja usiłują pogodzić Litwę z Polską" pisze:"Z dobrze poinformowanych źródeł dowiadujemy się o nowym zwrocie w stosunkach polsko-litewskich. Jakoby w ostatnich dniach odbyło się na gruncie prywatnym spotkanie pomiędzy pewnym znanym działaczem z Kowna i wybitnemi osobistościami polskiemi. Obszernie komentowane są nieoficjalne kroki Łotyszów i Estończyków w Warszawie w sprawie unormowania stosunków tych dwóch państw. Pragnie się w tym kierunku wykorzystać wizytę szefa polskiego Sztabu Generalnego gen.Gąsiorowskiego w państwach bałtyckich. Współpracownik "Dieny" ze źródeł wiarygodnych dowiaduje się, że chociaż sytuacja polityczna niebardzo jest przychylna dla takich sensacyj, jednakże można oczekiwać, iż nawet w dniach najbliższych zajdzie coś nowego w stosunkach polsko-litewskich. Oczekuje się czegoś, co będzie posiadało wielkie znaczenie dla ogólnej sytuacji politycznej na wschodzie Europy.

Z drugiej strony wskazuje się, iż Niemcy niepokoją się w związku z temi objawami, w wyniku czego Berlin niezadowolony jest z rezultatów"polowania" Goeringa w Polsce.-

"J a u n a k a s Z i n a s" o o c z e k i w a n y m s e n s a c y j n y m z w r o c i e w s t o s u n k a c h p o l s k o-l i t e w s k i c h. "Jaunakas Zinas" z dn.23.II.35 r. donosi, iż w politycznych sferach kowieńskich ponownie szeroko się mówi o oczekiwanym zwrocie w stosunkach polsko-litewskich. Pogłoski te są związane z oczekiwanym ponownym przyjazdem p.płk.Prystora do Kowna. Jak wiadomo, p.płk.Prystor w r.ub. odwiedził Kowno i widział się z członkami rządu litewskiego, a następnie udał się wprost do Piłsudskiego, który podówczas bawił na wakacjach w swym majątku wpobliżu granicy litewskiej. Obecnie miało miejsce nowe spotkanie jednego z wybitnych działaczy litewskich z wybitnymi politykami polskimi. Do Kowna przybył korespondent warszawski "Liet.Aidasa" p.W.Gustainis. W Kownie mówi się o nieoficjalnych krokach Łotwy i Estonji w Kownie oraz w Warszawie, mających na celu wyrównanie drogi wiodącej ku porozumieniu polsko-litewskiemu. W sprawie tej wielkie znaczenie nadaje się oczekiwanej wizycie szefa polskiego Sztabu Generalnego gen.Gąsiorowskiego w państwach bałtyckich.-

"S e k m a d i e n i s" o o c z e k i w a n e j w i z y c i e s e n a t o r a p o l s k i e g o w K o w n i e. "Sekmadienis" Nr.8 z dn.24.II.35 r. donosi, iż w najbliższym czasie do Kowna ma przybyć znany senator polski, będący jednym z najbliższych współpracowników Marszałka Piłsudskiego.-

"D i e n a" o p r z y j e ź d z i e p. W. G u s t a i n i s a d o K o w n a. "Diena" Nr.8 z dn.24.II.35 r., potwierdzając wiadomość o przybyciu oficjalnego korespondenta "Liet.Aidasa" w Warszawie do Kowna, informuje, iż p.Gustainis złożył w Kownie wizyty tylko wybitnym osobistościom, z któremi podzielił się swojemi wrażeniami z Polski. "Diena" dowiaduje się, że jednak p.Gustainis nie posiada w Warszawie żadnych innych misyj oprócz zadań dziennikarskich.

"R y t a s" o o d c z y c i e r a d j o w y m p r o f. R y s z a r d a M i e n i c k i e g o n a t e m a t U n j i L u b e l s k i e j. W związku z wygłoszonym przez prof.Łappo w Kownie odczytem w sprawie Unji Lubelskiej, prof.Ryszard Mienicki wygłosił w Radjo Wileńskiem odczyt, w którym poddał krytyce tezy prof.Łappo. Obecnie "Rytas" Nr.45 z dn.23.II.35 r.,fałszywie podając nazwisko p.prof.Ryszarda Mienickiego, jako "prof.Riczardo", pisze: "W związku z wystąpieniem prof. Łappo w sprawie Unji Lubelskiej, w którem dowodził on, że Wielkie Księstwo Litewskie w unji z Polską nie utraciło swej samodzielności, w dniu 19.II.35 r. w Radjo Polskiem wystąpił prof.Riczardo, który odpowiadając profesorowi Łappie, oświadczył, że historycy Chalecki i Kolankowski podobno na mocy objektywnych danych stwierdzili, że była to nie umowa, lecz unja i zlanie się, w którem Litwa całkowicie utraciła swą samodzielność. Oświadczenie swe prof.Riczardo zakończył wnioskiem, iż rozumowania prof.Łappo mogą podobać się tylko amatorom przekręcania faktów".-

P r o f. R. R e d s l o b o W i l n i e i K ł a j p e d z i e. "Liet.Aidas" Nr.44 z dn.22.II.35 r. donosi, iż w dniu 21 lutego 1935 r. prof.R.Redslob wygłosił odczyt wT-wie Jedności francusko-litewskiej, w którym mówił o zasadzie narodowościowej. Mówiąc na temat Wilna i Kłajpedy prof.Redslob zaznaczył, iż Wilno posiada naturalną łączność z Litwą i litewskiem wybrzeżem bałtyckiem. Kłajpeda posiada wielkie znaczenie dla całej Litwy i Wilna. Kłajpeda zależeć powinna w zakresie swej autonomji przedewszystkiem od centralnego rządu litewskiego. Dn.21.II.35 r. prof.Redslob przez Rygę i Tallin udał się do Helsingforsu.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

P r e m j e r J ó z e f T u b e l i s o b e z p i e c z e ń s t w i e k r a j u. "Liet.Aidas" Nr.45 z dn.23.II.35 r. donosi, iż dn.22.II.35 r. w Kownie odbyło się zebranie przedstawicieli obwodów kowieńskich związku narodowców z udziałem zarządu okręgowego związku narodowców,w czasie którego premjer Józef Tubelis wygłosił przemówienie. W przemówieniu swem premjer Tubelis wskazał na trudności, jakie napotyka Litwa, wyraził zdanie, iż agresywne wystąpienia jednego z państw, skierowane przeciwko Litwie trudności te jeszcze bardziej zaostrzają i zmuszają do czujności. Premjer Tubelis wyraził także zdanie, iż zacieśniające się stosunki bałtyckie nie podobają się niektórym sąsiadom Litwy, którzy usiłują stosunki te zniszczyć. Państwa bałtyckie stały się dla niektórych państw objektem ekspansji, a niektórzy dążą nawet do inkorporowania tych państw. Przyjaciół posiada Litwa obecnie znacznie więcej,

niż uprzednio, na co wskazuje uroczysty obchód litewskiego święta niepodległości zagranicą, a zwłaszcza w Łotwie i Estonji. W dalszym ciągu premjer Tubelis wskazał na potrzebę utrzymywania jedności wewnątrz kraju, podkreślając doniosłą rolę, jaka przypada związkowi narodowców w pracy twórczej. Najpoważniejszem zagadnieniem chwili obecnej jest, zdaniem premjera, sprawa bezpieczeństwa. Zachowanie bezpieczeństwa wymaga wielu ofiar materjalnych. Ofiary te jednak trzeba ponieść. Na zakończenie premjer Tubelis wyraził zdanie, iż niema powodu tracić nadziei, a trzeba tylko jedności i zdecydowania. Następnie głos zabrał prezes okręgu kowieńskiego związku narodowców B.R.Gudawiczus, który oświadczył, iż Kowno posiada obecnie 9 obwodów związku, liczące około 800 członków.-

Kronika.

P r o j e k t b u d ż e t u p a ń s t w a n a r o k 1935. "Liet.Aidas" Nr.45 z dn.23.II.35 r. donosi, iż według informacyj, pochodzących z T-wa Studjów Ekonomicznych, budżet państwa litewskiego na r.1935 ma być ustalony w wysokości 267,2 milj.lt. Budżet państwa litewskiego z r.1934 zamknięty został z nadwyżką 3,3 milj.lt.-

Z e b r a n i e n a u c z y c i e l i n a r o d o w c ó w. "Liet.Aidas" Nr.44 z dn.22.II.35 r. donosi, iż dn.22.II. r.b. w Kownie odbyło się zebranie związku nauczycieli narodowców im. L.Basanowicza.-

W i e c z ó r l i t e r a t u r y m u z y k i i p i e ś n i w t e a t r z e k o w i e ń s k i m. "Liet.Aidas" Nr.44 z dn.22 b.m. donosi, iż w dn.25 lutego w Teatrze Państwowym w Kownie odbędzie się wieczór literatury, muzyki i pieśni, na który przybędą prezydent Smetona z małżonką, premjer Tubelis z małżonką oraz członkowie rządu i generalicja.-

D o k o ł a u r l o p u w y p o c z y n k o w e g o m i n. Ł o z o r a j t i s a. PAT z dn.22.II.35 r. donosi z Rygi, iż według informacyj kowieńskich w najbliższych dniach ma udać się na krótki urlop wypoczynkowy zagranicę litewski minister Spraw Zagranicznych p.Łozorajtis.-

D o k o ł a a f e r y z e z n a c z k a m i p o c z t o w e m i. "Liet.Žinios" Nr.45 z dn.23.II.35 r. donoszą, iż w związku z aferą fałszowania znaczków pocztowych litewski urząd pocztowy poniósł 2.860.500 lt. straty.-

U k a r a n i e r e d a k t o r k i B o r t k i e w i c z o w e j. "Rytas" Nr.44 z dn.22.II.35 r. donosi, iż sąd szawelski skazał redaktorkę "Liet.Žinios" Bortkiewiczową za zamieszczenie wiadomości niezgodnej z prawdą na 1 miesiąc więzienia.-

R o z w ó j l i t e w s k i e g o T - w a K o b i e t K a t o l i c z e k. "Rytas" Nr.45 z dn.23.II.35 r. donosi, iż litewskie T-wo Kobiet Katoliczek cieszy się wielkiem powodzeniem wśród społeczeństwa i posiada obecnie 40 tys. członkiń, zorganizowanych w 338 oddziałach tego T-wa.

P r o j e k t o b r o n y p r z e c i w g a z o w e j K o w n a. "Rytas" Nr.44 z dn.22.II.35 r.: Przed kilku laty samorząd kowieński opracował projekt ustawy o obronie przeciwgazowej Kowna. Obecnie burmistrz m.Kowna p.Merkis uzupełnił ten projekt i przedstawił go Gabinetowi Ministrów do zatwierdzenia.W myśl projektu w ciągu roku od chwili wydania ustawy w każdym domu w Kownie urządzony ma być schron przeciwgazowy, mogący pomieścić nie więcej niż 20 osób i pozostawiający każdej osobie 3 metry sześć. przestrzeni. Schrony winny posiadać wyłącznie oświetlenie elektryczne i dwa wejścia: jedno wprost z domu, drugie zapasowe z dziedzińca.

D o k o ł a t a r y f y l i c e n c y j i m p o r t o w y c h. "Rytas" Nr.44 z dn.22.II.35 r. donosi, iż wkrótce zostanie w Litwie wprowadzona taryfa licencyj importowych, przewidująca opłaty od 500 do 3.500 lt. W związku z tem ceny artykułów importowanych prawdopodobnie wzrosną.-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

Kronika.

"Diena" N " o z a b o r c z y c h t e n d e n c j a c h N i e m i e c w z g l ę d e m K ł a j p e d y. "Diena" Nr.8 z dn.24.II.35 r. donosi, iż "Volk.Beob.", pisząc na temat odpowiedzi niemieckiej w sprawie noty Anglji i Francji, wyraża zdanie, iż przedewszystkiem przed zawarciem paktu Wschodu należy uporządkować sprawę kłajpedzką, mianowicie odjąć Litwie prawa suwerenne w Kłajpedzie. Ostatnio, według informacyj "Diena" prasa niemiecka domaga się już tylko ustanowienia komisarza Ligi Narodów w Kłajpedzie.-